

Ορισμός της Οργανικής Βελτίωσης Φυτών για την εγγραφή Βιολογικών Ποικιλιών κατάλληλων για Βιολογική Παραγωγή

Εικονογραφημένο με εξήγηση των διαφορετικών στρατηγικών βελτίωσης

ΒΑΣΙΚΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

- ❑ Οι βιοκαλλιεργητές χρειάζονται πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα ποικιλιών που είναι καλά προσαρμοσμένες και κατάλληλες για τις συνθήκες της βιολογικής καλλιέργειας και τα διαφορετικά τοπικά περιβάλλοντα. Οι κατάλληλες ποικιλίες για τον βιολογικό τομέα μπορούν να αναπτυχθούν μέσω διαφορετικών στρατηγικών βελτίωσης, όπως η «συμβατική βελτίωση φυτών», η «βελτίωση για βιολογική καλλιέργεια» και η «οργανική βελτίωση φυτών».
- ❑ Οι «Βιολογικές Ποικιλίες κατάλληλες για βιολογική παραγωγή» (ΒΠ), όπως ορίζονται στον κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή (ΕΕ) 2018/848, ενδέχεται να έχουν μεγαλύτερη φαινοτυπική ή γενετική ποικιλομορφία από τις κοινές ποικιλίες. Τα τρέχοντα προσαρμοσμένα πρωτόκολλα για την εγγραφή ποικιλιών που δημιουργήθηκαν με τις εκτελεστικές οδηγίες (ΕΕ) 2022/1647 και 2022/1648 [1η Ιουλίου 2023 – 31 Δεκεμβρίου 2030] πρέπει να διατηρηθούν και να επεκταθούν σε όλα τα είδη, προκειμένου να διευκολυνθεί η εγγραφή των ΒΠ, και να ενσωματωθούν στον νέο κανονισμό της ΕΕ για το φυτικό πολλαπλασιαστικό υλικό (ΦΠΥ).
- ❑ Η δυνατότητα γνωστοποίησης Βιολογικού Ετερογενούς Υλικού (ΒΕΥ), το οποίο εξ ορισμού δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί φυτική ποικιλία, πρέπει να διασφαλίζεται για όλα τα είδη σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ.
- ❑ Η υιοθέτηση ενός σαφούς και συνεπούς ορισμού της Οργανικής Βελτίωσης Φυτών είναι απαραίτητη για τη διάκρισή της από άλλες στρατηγικές βελτίωσης. Αυτό θα συμβάλει στη διασφάλιση της σαφούς εφαρμογής των εκτελεστικών οδηγιών (ΕΕ) 2022/1647 και 2022/1648, οι οποίες αφορούν την εγγραφή «βιολογικών ποικιλιών κατάλληλων για βιολογική παραγωγή» (ΒΠ) που προέρχονται από οργανική βελτίωση (ΕΕ 2018/848, παράρτημα II 1.8.4).
- ❑ Ο ορισμός αναγνωρίζει την οργανική βελτίωση φυτών ως μια προσέγγιση που εφαρμόζεται αποκλειστικά υπό συνθήκες βιολογικής καλλιέργειας και παράγει ποικιλίες που είναι κατάλληλες για συστήματα βιολογικής γεωργίας. Με σεβασμό στους φυσικούς φραγμούς διασταύρωσης και προωθώντας τις πολλαπλές αλληλεπιδράσεις μεταξύ φυτών και ζωντανού εδάφους, η προσέγγιση αυτή είναι πλήρως σύμφωνη με τις γενικές αρχές της βιολογικής γεωργίας και συμβάλλει ουσιαστικά στην επέκταση του βιολογικού τομέα και στη διευκόλυνση της ευρύτερης μετάβασης προς βιώσιμα συστήματα παραγωγής τροφής.

Εισαγωγή

Η βιολογική παραγωγή είναι ένα συνολικό σύστημα διαχείρισης γεωργικών εκμεταλλεύσεων και παραγωγής τροφίμων. Συνδυάζει βέλτιστες πρακτικές για το περιβάλλον και το κλίμα, υψηλό επίπεδο βιοποικιλότητας, διατήρηση των φυσικών πόρων και εφαρμογή υψηλών προδιαγραφών για την καλή διαβίωση των ζώων και την παραγωγή, σε ευθυγράμμιση με την αυξανόμενη ζήτηση των καταναλωτών για προϊόντα που παράγονται με τη χρήση φυσικών ουσιών και διαδικασιών (ΕΕ 2018/8482).

Τα βιολογικά συστήματα φυτικής παραγωγής χρειάζονται φυτικό πολλαπλασιαστικό υλικό που να είναι ικανό να προσαρμόζεται στην αντοχή στις ασθένειες, στις διαφορετικές τοπικές εδαφικές και κλιματολογικές συνθήκες και στις συγκεκριμένες καλλιεργητικές πρακτικές της βιολογικής γεωργίας, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη του βιολογικού τομέα. Επομένως, είναι σημαντικό να αναπτυχθεί οργανικό φυτικό πολλαπλασιαστικό υλικό κατάλληλο για τη βιολογική γεωργία. Από το 2037 και μετά, όλο το φυτικό πολλαπλασιαστικό υλικό (ΦΠΥ) που χρησιμοποιείται στη βιολογική γεωργία πρέπει να παράγεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ισχύουν για τη βιολογική παραγωγή. Συγκεκριμένα, πρέπει να παραμείνει απαλλαγμένο από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς (ΓΤΟ· ΕΕ 2018/848, άρθρο 5στ (iii)).

Για την αποτελεσματική κάλυψη των αναγκών του βιολογικού τομέα, είναι ζωτικής σημασίας η ανάπτυξη ποικιλιών υψηλής ποιότητας – συμπεριλαμβανομένων των πληθυσμών – που να είναι καλά προσαρμοσμένες στη βιολογική παραγωγή και στις διαφορετικές τοπικές περιβαλλοντικές συνθήκες και αγορές. Αυτό απαιτεί τη διασφάλιση της πρόσβασης σε μια ευρεία γενετική βάση για μελλοντικές προσπάθειες βελτίωσης.

Για την καλύτερη κατανόηση των αναγκών του βιολογικού τομέα και τη διευκόλυνση της εγγραφής των ΒΠ, όπως ορίζεται στις εκτελεστικές οδηγίες (ΕΕ) 2022/16473 και 2022/16484, είναι απαραίτητος ο σαφής ορισμός των διαφόρων μεθόδων βελτίωσης. Ενώ υπάρχει σαφής διάκριση μεταξύ βιολογικού φυτικού πολλαπλασιαστικού υλικού (ΦΠΥ) και μη βιολογικού ΦΠΥ, μέσω της διαδικασίας επίσημης βιολογικής πιστοποίησης του ΦΠΥ, η διαφοροποίηση μεταξύ βιολογικών ποικιλιών και μη βιολογικών ποικιλιών απαιτεί περαιτέρω διευκρίνιση και επικοινωνία, ιδίως όσον αφορά το οργανικό πρόγραμμα βελτίωσης από το οποίο προέρχονται.

Ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός για τη Βιολογική Γεωργία (ΕΕ) 2018/848, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ το 2022, σηματοδοτεί ένα σημαντικό βήμα προόδου, προωθώντας την ανάπτυξη «Βιολογικών Ποικιλιών κατάλληλων για βιολογική παραγωγή», προκειμένου να αντιμετωπιστεί η ανάγκη του βιολογικού τομέα για ενισχυμένη γενετική ποικιλομορφία, αντοχή ή ανθεκτικότητα στις ασθένειες και προσαρμογή στις διαφορετικές τοπικές εδαφικές και κλιματολογικές συνθήκες. Τα ισχύοντα κριτήρια ΔΟΣ (Διακριτότητα, Ομοιομορφία, Σταθερότητα), τα οποία αποτελούν τη βάση για την εγγραφή των ποικιλιών, δεν έχουν σχεδιαστεί για αυτό το είδος υλικού. Συγκεκριμένα, το κριτήριο «ομοιομορφία» μπορεί να αποτελέσει σημαντικό εμπόδιο για ποικιλίες με υψηλό βαθμό γενετικής και φαινοτυπικής παραλλακτικότητας. Ο κανονισμός αναγνωρίζει αυτή την αντίφαση και επιτρέπει μια κρίσιμη αλλαγή. Δίνει τη δυνατότητα προσαρμογής των πρωτοκόλλων εξέτασης των ποικιλιών σε συγκεκριμένα είδη, ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της βιολογικής γεωργίας.

Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να είναι δυνατή η εγγραφή ποικιλιών που δεν είναι απόλυτα ομοιόμορφες, αλλά είναι καλά προσαρμοσμένες και ανθεκτικές, ανοίγοντας έτσι το δρόμο για την είσοδο νέων τύπων φυτικού υλικού στην αγορά των βιολογικών προϊόντων. Αν και ο κανονισμός αυτός παρέχει μια σταθερή βάση, περιγράφοντας βασικές έννοιες και τη λογική στην οποία κινείται, ορισμένες πτυχές απαιτούν περαιτέρω διευκρίνιση για την εφαρμογή του. Αυτές περιλαμβάνουν την επιλογή του γονικού υλικού, τις απαιτήσεις για το αρχικό στάδιο και τη διάρκεια των προγραμμάτων βελτίωσης, καθώς και το φάσμα των αποδεκτών τεχνικών βελτίωσης.

Ως ανταπόκριση στην ανάγκη αυτή, το καθιερωμένο δίκτυο οργανικών βελτιωτών «Ευρωπαϊκή Κοινοπραξία για την Οργανική Βελτίωση Φυτών (ECO-PB)» δημοσίευσε έγγραφο θέσης με τίτλο «Ορισμός της Οργανικής Βελτίωσης και των Βιολογικών Ποικιλιών», στο οποίο προτείνεται ένας σαφής και αδιαμφισβήτητος ορισμός για τον νομικό όρο «Βιολογικές Ποικιλίες κατάλληλες για βιολογική παραγωγή» (ΒΠ)5. Ο ορισμός αυτός αποσκοπεί να υποστηρίξει τόσο τους βελτιωτές που ασχολούνται με την ανάπτυξη ΒΠ όσο και τα γραφεία εξέτασης στην αποτελεσματική εφαρμογή των διαδικασιών εγγραφής ΒΠ σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Εγκρίθηκε κατά την Ετήσια Συνάντηση του έργου LiveSeeding τον Σεπτέμβριο του 2024.

Παράλληλα με τις ΒΠ, ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός για τα Βιολογικά Προϊόντα εισήγαγε επίσης την έννοια του «Βιολογικού Ετερογενούς Υλικού» (BEY) (ΕΕ 2018/848, άρθρο 13).

Χαρακτηριζόμενο από υψηλή γενετική και φαινοτυπική ποικιλομορφία, το ΒΕΥ δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί ως φυτική ποικιλία και μπορεί να διατίθεται στην αγορά μέσω μιας απλής διαδικασίας γνωστοποίησης από τον Ιανουάριο του 2022 (Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2021/ 11896).

Από τον Σεπτέμβριο του 2025, 49 ΟΕΥ για επτά είδη φυτών μεγάλης καλλιέργειας (σιτάρι, σκληρό σιτάρι, κριθάρι, φάβα, καλαμπόκι, σίκαλη, μπιζέλι) και εννέα είδη λαχανικών (π.χ. ντομάτα, πιπεριά, μαρούλι, φασόλι, κολοκύθι, σέσκουλο) έχουν γνωστοποιηθεί σε εννέα χώρες της ΕΕ. Αυτό αντιπροσωπεύει μια ταχέως αναπτυσσόμενη αγορά. Επιπλέον, περισσότερα ΒΕΥ θα είναι έτοιμα για γνωστοποίηση μόλις εφαρμοστούν οι διαδικασίες σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Αυτή η συνοπτική έκθεση πολιτικής αξιοποιεί την επιστημονική εμπειρογνωμοσύνη των εταίρων του έργου LiveSeeding για να αποσαφηνίσει τον ορισμό της οργανικής βελτίωσης φυτών και να δημιουργήσει ένα σαφές πλαίσιο για τη διάκριση μεταξύ διαφορετικών στρατηγικών βελτίωσης. Αναλύει το νομικό πλαίσιο για την ενσωμάτωση αυτού του σαφούς και αδιαμφισβήτητου ορισμού. Ο ορισμός αυτός θα διευκολύνει την εφαρμογή των εκτελεστικών οδηγιών (ΕΕ) 2022/1647 και 2022/1648 για την εγγραφή «Βιολογικών Ποικιλιών κατάλληλων για βιολογική παραγωγή» [1η Ιουλίου 2023 – 31 Δεκεμβρίου 2030].

Υπόβαθρο

Η σημασία της οργανικής βελτίωσης φυτών μπορεί να καταδειχθεί από τις πάνω από 100 πρωτοβουλίες οργανικής βελτίωσης φυτών σε ολόκληρη την Ευρώπη⁸, οι οποίες καλύπτουν πολλά διαφορετικά είδη λαχανικών, γεωργικών προϊόντων, καθώς και φρούτων και κτηνοτροφικών καλλιεργειών. Οι βιολογικές ποικιλίες και το βιολογικό ετερογενές υλικό αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία στον τομέα της βιολογικής γεωργίας της ΕΕ. Το μερίδιο αγοράς των ποικιλιών που προέρχονται από την οργανική βελτίωση φυτών αυξάνεται, με ορισμένες εκτιμήσεις να υποδεικνύουν σημαντική παρουσία σε συγκεκριμένες αγορές.

Για παράδειγμα, οι βιολογικές ποικιλίες σιταριού και σίκαλης εκτιμάται ότι κατέχουν μερίδιο αγοράς άνω του 10% στη Γερμανία⁹. Ενώ μέχρι το 2023 δεν υπήρχε επίσημο μητρώο βιολογικών ποικιλιών σε επίπεδο ΕΕ, ιδιωτικές πρωτοβουλίες, όπως η Bioverita, ανέλαβαν να καλύψουν αυτό το κενό. Αυτό το ιδιωτικό σύστημα σήμανσης και πιστοποίησης δημιουργήθηκε το 2011.

Σύμφωνα με τα στοιχεία τους, έχουν αναγνωρίσει περίπου 46 εγγεγραμμένες ποικιλίες για είδη φυτών μεγάλης καλλιέργειας¹⁰ και περίπου 194 ποικιλίες για κηπευτικά είδη¹¹ ως προϊόντα που προέρχονται από οργανική βελτίωση φυτών. Αυτά τα στοιχεία καταδεικνύουν μια σαφή ζήτηση για βιολογικές ποικιλίες που είναι ειδικά προσαρμοσμένες για τη βιολογική γεωργία και υπογραμμίζουν την ανάγκη για ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο που θα υποστηρίξει την εγγραφή τους.

Ο πρώτος νομικός όρος «Βιολογική ποικιλία κατάλληλη για βιολογική παραγωγή» (ΒΠ) εισήχθη στον νέο Κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή (ΕΕ) 2018/848, ακολουθούμενος από δύο προσωρινές παρεκκλίσεις για τη διευκόλυνση της εγγραφής των ΒΠ, οι οποίες ισχύουν από τον Ιούλιο του 2023 έως τον Δεκέμβριο του 2030. Επιτρέπουν μεγαλύτερη ανοχή όσον αφορά την ομοιομορφία στην δοκιμή Διακριτότητας, Ομοιομορφίας και Σταθερότητας (ΔΟΣ) και, στην περίπτωση των αροτραίων καλλιεργειών, την δοκιμή της απόδοσης της Καλλιεργητικής Αξίας και Χρήσης (ΚΑΧ), που πρέπει να διεξάγεται στο πλαίσιο της βιολογικής γεωργίας.

Ωστόσο, το τρέχον σύστημα είναι περιορισμένο, επιτρέποντας την εγγραφή ΒΠ μόνο για τέσσερα είδη φυτών μεγάλης καλλιέργειας (σιτάρι, κριθάρι, σίκαλη, καλαμπόκι) σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2022/1647 και δύο είδη λαχανικών (καρότο, κουνουπίδι) σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2022/1648. Προκειμένου να επιταχυνθεί η διαθεσιμότητα των ΒΠ για τους γεωργούς, ο κατάλογος αυτός θα πρέπει να επεκταθεί σε περισσότερα είδη καλλιεργειών και να ενσωματωθεί στον επικείμενο κανονισμό της ΕΕ για τα ΦΠΥ. Προς το παρόν, οι ποικιλίες που προέρχονται από οργανική βελτίωση φυτών άλλων ειδών καλλιεργειών μπορούν να εγγραφούν μόνο σύμφωνα με τις οδηγίες για την εμπορία σπόρων, εάν περάσουν την δοκιμή ΔΟΣ και για αροτραίες καλλιεργείες και την δοκιμή ΚΑΧ.

Στρατηγικές Βελτίωσης Φυτών

Η **συμβατική βελτίωση** θεωρείται γενικά ως το status quo, όπου η επιλογή πραγματοποιείται υπό συμβατικές συνθήκες καλλιέργειας με την εφαρμογή σκευασμάτων για την προστασία των σπόρων, ζιζανιοκτόνων και βέλτιστης παροχής θρεπτικών ουσιών.

Η **βελτίωση για βιολογική καλλιέργεια** θα μπορούσε να περιγραφεί ως μια «προσανατολισμένη στο προϊόν» στρατηγική, όπου οι στόχοι βελτίωσης ευθυγραμμίζονται με τις ανάγκες του βιολογικού τομέα (π.χ. επιλογή για αντοχή σε σπορομεταδιδόμενες ασθένειες, ανταγωνισμός ζιζανίων) και ορισμένα στάδια επιλογής μπορούν να πραγματοποιηθούν υπό βιολογικές συνθήκες. Για να χρησιμοποιηθούν στη βιολογική γεωργία, οι ποικιλίες που προέρχονται και από τις δύο μεθόδους βελτίωσης πρέπει να συμμορφώνονται με τον ισχύοντα κανονισμό της ΕΕ για τα βιολογικά προϊόντα, ο οποίος απαγορεύει τη γενετική μηχανική.

Η **οργανική βελτίωση φυτών** θα μπορούσε να περιγραφεί ως «προσανατολισμένη στη διαδικασία», που σημαίνει ότι όλες οι δραστηριότητες βελτίωσης (διασταυρώσεις, επιλογή, συντήρηση και αναπαραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού φυτών) διεξάγονται υπό πιστοποιημένες βιολογικές συνθήκες. Επιπλέον, όλες οι τεχνικές που εφαρμόζονται στη βιολογική βελτίωση πρέπει να γνωστοποιούνται και να συμμορφώνονται με το έγγραφο θέσης της IFOAM (2017), το οποίο αποκλείει ρητά τους ΓΤΟ, τις ΝΓΤ ή τις τεχνικές γενετικής μηχανικής που μεταφέρουν απομονωμένο DNA, RNA ή πρωτεΐνες στο γονιδίωμα των φυτών. Απαγορεύει επίσης την κυτταρική σύντηξη, τις τεχνητά προκληθείσες μεταλλάξεις και την in vitro καλλιέργεια – εκτός από την καλλιέργεια μεριστωμάτων – ή οποιαδήποτε άλλη γενετική τεχνολογική παρέμβαση σε επίπεδο κυττάρου.

Βαθμιαία Προσέγγιση για Διαφορετικές Στρατηγικές Βελτίωσης

Το Σχήμα 1 απεικονίζει τις διάφορες μεθόδους δημιουργίας φυτικού πολλαπλασιαστικού υλικού (ΦΠΥ) που χρησιμοποιείται στη βιολογική γεωργία και προέρχεται από διαφορετικές στρατηγικές βελτίωσης, από τη συμβατική έως την πλήρως οργανική βελτίωση. Σύμφωνα με το ισχύον ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο, όλες αυτές οι επιλογές εξακολουθούν να επιτρέπονται στη βιολογική γεωργία. Αν και η χρήση βιολογικά παραγόμενου φυτικού υλικού (ΦΠΥ) είναι υποχρεωτική στη βιολογική γεωργία, οι αγρότες μπορούν να λάβουν παρεκκλίσεις για τη χρήση μη βιολογικών σπόρων και φυτικού υλικού (δηλ. συμβατικού μη επεξεργασμένου ΦΠΥ) υπό συγκεκριμένες συνθήκες. Η χρήση βιολογικά παραγόμενου ΦΠΥ ποικίλλει σημαντικά ανάλογα με την καλλιέργεια και τη γεωγραφική περιοχή.

Ενώ τα βιολογικά πρότυπα απαιτούν όλα τα φυτά και οι καλλιέργειες να καλλιεργούνται από βιολογικά παραγόμενο ΦΠΥ, η εξεύρεση κατάλληλων πηγών και η προσαρμογή στις περιφερειακές συνθήκες μπορεί να παρουσιάζει προκλήσεις. Η διαθεσιμότητα και η καταλληλότητα του βιολογικού πολλαπλασιαστικού υλικού φυτών μπορεί να διαφέρει μεταξύ των καλλιεργειών, με ορισμένες καλλιέργειες να είναι πιο εύκολα διαθέσιμες και προσαρμοσμένες από άλλες. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι το ποσοστό χρήσης μη βιολογικών σπόρων που χορηγήθηκε μέσω παρεκκλίσεων κυμάνθηκε το 2018 μεταξύ 48,5 % στις ανατολικές περιοχές της ΕΕ, 38,1 % στις νότιες περιοχές της ΕΕ, 33 % στις βόρειες περιοχές της ΕΕ και 18,6 % στις κεντρικές περιοχές της ΕΕ. Οι διαφορές μεταξύ των τομέων καλλιέργειας με την υψηλότερη χρήση μη βιολογικού ΦΠΥ σχετίζονται με τις εκμεταλλεύσεις που ομαδοποιούνται στην παραγωγή φρούτων (41,9 %), ακολουθούμενες από τις ζωοτροφές (35,6 %), τις αροτραίες (29,8 %) και τα λαχανικά (24,6 %).¹³

Η σταδιακή κατάργηση των μη βιολογικών ΦΠΥ στην βιολογική παραγωγή της ΕΕ, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/848, καθορίζεται κυρίως στο άρθρο 26 και στο παράρτημα II, μέρος I, σημείο 1.8.5 του κανονισμού. Από το έτος 2037 και μετά, δεν θα είναι πλέον δυνατές οι παρεκκλίσεις για τη χρήση μη βιολογικού ΦΠΥ.

Όπως φαίνεται στο διάγραμμα 1, η χρήση βιολογικά παραγόμενου φυτικού υλικού που προέρχονται από «συμβατική βελτίωση», «βελτίωση για βιολογική παραγωγή» ή «οργανική βελτίωση» θα εξακολουθεί να είναι δυνατή μετά το 2037, υπό την προϋπόθεση ότι θα παραμένουν απαλλαγμένα από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς (ΓΤΟ) και νέες γονιδιακές τεχνικές (NGT).

Η τρέχουσα εξάρτηση από τις συμβατικές πηγές είναι σημαντική, με περίπου το 95 % της βιολογικής παραγωγής να χρησιμοποιεί ποικιλίες που αρχικά αναπτύχθηκαν και εγγράφηκαν για συμβατικά συστήματα καλλιέργειας. Ως αποτέλεσμα, αυτές οι ποικιλίες ενδέχεται να μην είναι πάντα βέλτιστα προσαρμοσμένες στις συγκεκριμένες ανάγκες και προκλήσεις της βιολογικής γεωργίας.^{14 15}

Τόσο οι «Βιολογικές Ποικιλίες κατάλληλες για βιολογική παραγωγή» όσο και το «Βιολογικό Ετερογενές Υλικό» προέρχονται από προγράμματα οργανικής βελτίωσης φυτών. Μπορούν να εγγραφούν ως βιολογικές ποικιλίες κατάλληλες για βιολογική παραγωγή και να γνωστοποιηθούν ως BEY, αντίστοιχα.

Εγγραφή ποικιλιών για κηπευτικές και αροτραίες καλλιέργειες

Μια ποικιλία μπορεί να εγγραφεί στον εθνικό κατάλογο των επιμέρους κρατών μελών της ΕΕ ή σε επίπεδο ΕΕ. Η εγγραφή είναι απαραίτητη για την εμπορία σπόρων στην εθνική αγορά ή στην αγορά της ΕΕ. Βασίζεται στη δοκιμή για τη Διακρίσιμότητα, την Ομοιομορφία και τη Σταθερότητα (ΔΟΣ) στο χωράφι και/ή σε θερμοκήπια. Μπορεί να διαρκέσει περίπου δύο έως τρία έτη για τις αροτραίες και κηπευτικές ποικιλίες και έως πέντε έως έξι έτη για τις ποικιλίες φρούτων και σταφυλιών.

Επιπλέον των ΔΟΣ, η εγγραφή των αροτραίων καλλιεργειών απαιτεί δοκιμή για Καλλιεργητική Αξία και Χρήση (ΚΑΧ). Για να περάσουν αυτή τη δοκιμή, οι νέες ποικιλίες πρέπει να ξεπεράσουν τις ποικιλίες αναφοράς σε δοκιμές πεδίου διατοπικά, που διεξάγονται σύμφωνα με τις συμβατικές γεωργικές πρακτικές για 2-3 χρόνια. Η εγγραφή μιας ποικιλίας είναι η προϋπόθεση για την εμπορευματοποίηση του ΦΠΥ της στην Ευρώπη.

Η Προστασία Φυτικών Ποικιλιών (ΠΦΠ), γνωστή και ως Δικαιώματα Βελτιωτών Φυτών (ΔΒΦ) ή Δικαιώματα Φυτικών Ποικιλιών (ΔΦΠ), είναι ένα δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας που παρέχει στον βελτιωτή τον αποκλειστικό έλεγχο μιας νέας φυτικής ποικιλίας για συνήθως 25 έως 30 έτη. Για να λάβει προστασία φυτικής ποικιλίας, μια ποικιλία πρέπει να είναι νέα, διακριτή, ομοιόμορφη και σταθερή.

Τα Δικαιώματα Βελτιωτών Φυτών μπορούν να χορηγηθούν σε επίπεδο ΕΕ ως Κοινοτικά Δικαιώματα Φυτικών Ποικιλιών (ΚΔΦΠ) από το Κοινοτικό Γραφείο Φυτικών Ποικιλιών (CPVO) ή ως Εθνικά Δικαιώματα Βελτιωτών Φυτών (ΔΒΦ) από μεμονωμένα κράτη μέλη, υπό την προϋπόθεση ότι είναι μέλη της Σύμβασης της Διεθνούς Ένωσης για την Προστασία των Νέων Ποικιλιών (UPOV). Τα ΔΒΦ παρέχουν στους βελτιωτές τα αποκλειστικά δικαιώματα παραγωγής, πώλησης, εισαγωγής και εξαγωγής του πολλαπλασιαστικού και συγκομισμένου υλικού του φυτού, ενθαρρύνοντας την καινοτομία και τις επενδύσεις στη βελτίωση φυτών. Οι ποικιλίες που βρίσκονται ήδη στην αγορά ή έχουν εγγραφεί χωρίς δοκιμή ΔΟΣ, όπως οι ποικιλίες διατήρησης ή ερασιτεχνικές ποικιλίες, και τα BEY δεν μπορούν να αποκτήσουν Δικαιώματα Φυτικών Ποικιλιών.

Εγγραφή ποικιλίας για κηπευτικές καλλιέργειες

Οι βιολογικές ποικιλίες που είναι κατάλληλες για βιολογική παραγωγή με υψηλότερο βαθμό ποικιλομορφίας ενδέχεται να μην συμμορφώνονται πλήρως με τα πρότυπα ομοιομορφίας των κοινών ποικιλιών. Ως εκ τούτου, η εγγραφή αυτών των βιολογικών ποικιλιών απαιτεί προσαρμοσμένα πρωτόκολλα ΔΟΣ με μεγαλύτερη ευελιξία, όπως αναφέρεται στις οδηγίες (ΕΕ) 2022/1647 και 2022/1648. Το προσαρμοσμένο πρωτόκολλο ΔΟΣ για τις βιολογικές ποικιλίες προβλέπει ότι αξιολογούνται όλα τα χαρακτηριστικά των ειδικών πρωτοκόλλων του CPVO για κάθε καλλιεργούμενη ποικιλία, αλλά οι κανόνες λήψης αποφάσεων σχετικά με την ομοιομορφία τροποποιούνται κατά τρόπο που επιτρέπει μεγαλύτερη ετερογένεια για ορισμένα χαρακτηριστικά. Ωστόσο, αυτά τα προσαρμοσμένα πρωτόκολλα ΔΟΣ δεν επιτρέπουν την Προστασία των Φυτικών Ποικιλιών (ΠΦΠ).

Ως αποτέλεσμα, οι οργανικοί βελτιωτές αρχικά δίσταζαν να υποβάλουν αίτηση για εγγραφή ΒΠ. Ωστόσο, έχει διευκρινιστεί ότι οι βελτιωτές που επιδιώκουν την ΠΦΠ μπορούν να επιλέξουν το τυποποιημένο πρωτόκολλο ΔΟΣ για την εγγραφή ΒΠ, ενώ άλλοι θα επιλέξουν το προσαρμοσμένο πρωτόκολλο ΔΟΣ — όπως απεικονίζεται στο Σχήμα 2 για τα είδη φυτών κηπευτικών.

Για την εγγραφή και την εμπορευματοποίηση των αροτραίων καλλιεργειών, εκτός από τη δοκιμή ΔΟΣ, απαιτείται υποχρεωτικά η δοκιμή Καλλιεργητικής Αξίας και Χρήσης (ΚΑΧ) (Σχήμα 3). Βάσει των οδηγιών (ΕΕ) 2022/1647, η εξέταση των ΒΠ για ΚΑΧ πρέπει να διεξάγεται υπό βιολογικές συνθήκες.

Αυτό αποτελεί σημαντικό επίτευγμα, καθώς οι Βιολογικές Ποικιλίες που βελτιώνονται υπό βιολογικές συνθήκες ενδέχεται να μην είναι σε θέση να ανταγωνιστούν τις συμβατικές ποικιλίες που καλλιεργούνται υπό συμβατικές συνθήκες, καθώς έχουν επιλεγεί για διαφορετικό περιβάλλον-στόχο.

Εγγραφή ποικιλίας για αροτραίες καλλιέργειες

Στο πλαίσιο της επταετούς παρέκκλισης για την εγγραφή των ΒΠ (2023-2030), υπάρχει μόνο ένας σύντομος κατάλογος επιτρεπόμενων ειδών (κουνουπίδι, καρότο, σιτάρι, κριθάρι, σίκαλη, αραβόσιτος) σύμφωνα με το προσαρμοσμένο κριτήριο ΔΟΣ, με αποτέλεσμα να υπάρχουν λίγες εγγραφές. Προκειμένου να δοκιμαστούν οι νέοι κανόνες εγγραφής για τις ΒΠ και να προωθηθεί η πρόσβαση των ΒΠ στην αγορά, οι εκτελεστικές οδηγίες θα πρέπει να τροποποιηθούν για περισσότερα είδη.

Στο πλαίσιο του έργου LiveSeeding, αναπτύσσονται προτάσεις για προσαρμοσμένα πρωτόκολλα ΔΟΣ σε συνεργασία με τους βελτιωτές και τα γραφεία εξέτασης για μεγαλύτερο αριθμό καλλιεργειών (π.χ. κρεμμύδι, πράσο, ραδίκι, μαραθο, κουνουπίδι, μπρόκολο, κολοκύθι, λούπινο). Πρόκειται για μια συνεχιζόμενη διαδικασία. Τα σχέδια πρωτοκόλλων ΔΟΣ θα κοινοποιηθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στα γραφεία εξέτασης και στους εμπειρογνώμονες σπόρων, προκειμένου να προωθηθεί η υιοθέτησή τους στο νομικό πλαίσιο.

Όπως περιγράφεται λεπτομερώς στην πρώτη συνοπτική έκθεση πολιτικής του LiveSeeding¹⁶, είναι απαραίτητο η δοκιμή ΚΑΧ να διεξάγεται σε πραγματικές συνθήκες, κατά προτίμηση σε πιστοποιημένα βιολογικά αγροκτήματα ή σε άλλα συστήματα αειφορικής γεωργίας. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση της αειφορικότητας μιας ποικιλίας, αντί να βασίζεται στην αξιολόγηση μεμονωμένων γονιδίων ή χαρακτηριστικών.

Διαφορά μεταξύ Βιολογικού Ετερογενούς Υλικού και Βιολογικής Ποικιλίας

Οι διαφορετικοί τύποι ποικιλιών παρουσιάζουν έναν τυπικό βαθμό ομοιομορφίας (βλ. Σχήμα 4). Οι συμβατικές ποικιλίες είναι ο πιο ομοιογενής τύπος ποικιλίας, ειδικά για είδη όπου τα υβρίδια F1 κυριαρχούν στις αγορές. Οι βιολογικές ποικιλίες που είναι κατάλληλες για βιολογική παραγωγή μπορεί να έχουν υψηλό βαθμό ποικιλομορφίας. Οι ποικιλίες διατήρησης και οι ερασιτεχνικές ποικιλίες μπορεί επίσης να χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη ετερογένεια.

Ωστόσο, υπάρχουν περιορισμοί γύρω από τη γεωγραφική περιοχή και το μέγεθος της συσκευασίας, αντίστοιχα, σύμφωνα με τον ισχύοντα κανονισμό ΦΠΥ. Το BEY, το οποίο μπορεί να είναι σύνθετος πληθυσμός, δυναμικοί πληθυσμοί και επιλογή γεωργών που προέρχεται από τοπικές ποικιλίες, στοχεύει σε πολύ υψηλό βαθμό ποικιλομορφίας μεταξύ των αναπαραγωγικών μονάδων.

Ως αποτέλεσμα της προσαρμογής στο περιβάλλον, η γενετική σύνθεση θα αλλάξει με την πάροδο των γενεών και, ως εκ τούτου, οι πληθυσμοί δεν είναι σταθεροί.

Ορισμός της Οργανικής Βελτίωσης Φυτών

Ο ακριβής, σαφής και αδιαμφισβήτητος ορισμός της οργανικής βελτίωσης φυτών καθορίστηκε μέσω μιας διαδικασίας δύο σταδίων. Ξεκίνησε με μια έρευνα που διεξήχθη από την Ευρωπαϊκή Κοινοπραξία για την Οργανική Βελτίωση Φυτών (ECO-PB) τον Μάιο του 2024. Μετά την έρευνα, ο ορισμός συζητήθηκε μεταξύ των μελών του ECO-PB και τελικά εγκρίθηκε από την πλειοψηφία των εταίρων του έργου LiveSeeding τον Σεπτέμβριο του 2024.

Αυτός ο σαφής ορισμός θα βοηθήσει τις εθνικές αρχές και τα γραφεία εξέτασης να διακρίνουν τις ΒΠ από το ΟΕΥ που προέρχονται από προγράμματα οργανικής βελτίωσης φυτών (ΟΒΦ) και των συμβατικών ποικιλιών που προέρχονται από τη βελτίωση για Βιολογική Γεωργία (ΒγΒ). Οι ΒΠ που προέρχονται από ΟΒΦ θα μπορούν να εγγραφούν στο πλαίσιο της προσωρινής παρέκκλισης 2023-2030 με προσαρμοσμένη δοκιμή ΔΟΣ και βιολογική δοκιμή ΚΑΧ, όπως περιγράφεται λεπτομερέστερα στις εκτελεστικές πράξεις (ΕΕ) 2022/1647 & 2022/1648. Θα φέρουν την ένδειξη «Βιολογικές ποικιλίες».

Οι ποικιλίες που προέρχονται από βελτίωση για Βιολογική Γεωργία (ΒγΒ) έχουν μεγάλη αξία για τον τομέα της βιολογικής γεωργίας, αλλά δεν πληρούν τον νομικό ορισμό για μια βιολογική ποικιλία, όπως περιγράφεται στον κανονισμό της ΕΕ για τη βιολογική παραγωγή 2018/848 (παράρτημα II 1.8.4 «Για την παραγωγή βιολογικών ποικιλιών κατάλληλων για βιολογική παραγωγή, οι δραστηριότητες οργανικής βελτίωσης πρέπει να διεξάγονται υπό βιολογικές συνθήκες»). Κατά συνέπεια, οι ποικιλίες αυτές δεν είναι επιλέξιμες για την προσαρμοσμένη προσωρινή παρέκκλιση ΔΟΣ και δεν μπορούν να φέρουν την ένδειξη «βιολογική ποικιλία».

Προκειμένου να διευρυνθεί το χαρτοφυλάκιο των ποικιλιών που έχουν δοκιμαστεί στο πλαίσιο της βιολογικής παραγωγής, προτείνεται να δοθεί στους βελτιωτές αυτών των ποικιλιών η δυνατότητα να υποβάλλουν τις ποικιλίες τους σε δοκιμές ΚΑΧ είτε υπό συμβατικές είτε υπό βιολογικές συνθήκες. Η πρακτική αυτή εφαρμόζεται ήδη σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ (π.χ. Γερμανία, Αυστρία) και είναι ανεξάρτητη από το ιστορικό βελτίωσης της ποικιλίας.

ΥΛΙΚΟ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΦΥΤΩΝ

Κάθε φυτικό πολλαπλασιαστικό υλικό που έχει εγκριθεί για χρήση στη βιολογική παραγωγή (ΕΕ 2018/848) μπορεί να χρησιμεύσει ως υλικό εκκίνησης ή διασταύρωσης σε προγράμματα οργανικής βελτίωσης φυτών. Η εμπιστοσύνη στη φυσική αναπαραγωγική δραστηριότητα, δηλαδή την ικανότητα αναπαραγωγής κάθε είδους με τον δικό του τρόπο, και τα φυσικά εμπόδια διασταύρωσης κάθε είδους πρέπει να γίνονται σεβαστά στις δραστηριότητες οργανικής βελτίωσης.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΦΥΤΩΝ

Όλες οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται στην οργανική βελτίωση πρέπει να γνωστοποιούνται πλήρως και να συμμορφώνονται με το έγγραφο θέσης της IFOAM (2017)¹⁷. Οι τεχνικές που απαγορεύονται ρητά περιλαμβάνουν τους ΓΤΟ, τις νέες γονιδιωματικές τεχνικές (ΝΓΤ) και κάθε μορφή γενετικής μηχανικής που συνεπάγεται την εισαγωγή απομονωμένου DNA, RNA ή πρωτεϊνών στο γονιδίωμα των φυτών. Επιπλέον, δεν επιτρέπονται η κυτταρική σύντηξη, η τεχνητά επαγόμενη μεταλλαξιογένεση, η in vitro καλλιέργεια (με μοναδική εξαίρεση την καλλιέργεια μεριστωμάτων) και οποιαδήποτε άλλη γενετική τεχνολογική παρέμβαση σε κυτταρικό επίπεδο.

ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΚΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΦΥΤΩΝ

Για τα προγράμματα οργανικής βελτίωσης φυτών, όλες οι δραστηριότητες καλλιέργειας (διασταυρώσεις, επιλογή, συντήρηση και αναπαραγωγή φυτικού πολλαπλασιαστικού υλικού) διεξάγονται υπό πιστοποιημένες βιολογικές συνθήκες, ξεκινώντας:

- στην περίπτωση της μαζικής επιλογής, με την έναρξη της επιλογής,
- στην περίπτωση της βελτίωσης μέσω διασταυρώσεων, με τις διασταυρώσεις,
- στην περίπτωση της δημιουργίας υβριδίων, με την ανάπτυξη γονικών σειρών, και
- στην περίπτωση της βελτίωσης κλώνων, με τις διασταυρώσεις.

Η διαδικασία βελτίωσης συνεχίζεται έως ότου εγγραφεί η βιολογική ποικιλία.

Γενετική Ποικιλότητα στις ποικιλίες

Επιτρέπονται ορισμένες εξαιρέσεις από την πιστοποιημένη βιολογική παραγωγή, όπως ορίζεται στο έγγραφο θέσης της ECO-PB.¹⁸

- Μη βιολογικό ΦΠΥ γονεϊκού υλικού για την έναρξη προγραμμάτων οργανικής βελτίωσης, όπως αναφέρεται στο 1.8.4.1.
- Γονικό υλικό που χρησιμοποιείται για διασταυρώσεις και μπορεί να διατηρείται σε γλάστρες υπό τεκμηριωμένες βιολογικές συνθήκες.
- Δραστηριότητες διασταύρωσης που θα διεξάγονται από δημόσια ή μη κερδοσκοπικά ερευνητικά ιδρύματα στο πλαίσιο συνεργασίας ή παροχής υπηρεσιών σε βελτιωτές για οργανική βελτίωση και σε γεωργούς βιολογικής καλλιέργειας που δεν διαθέτουν τους αντίστοιχους πόρους. Τέτοιες διασταυρώσεις μπορούν να πραγματοποιούνται υπό μη πιστοποιημένες αλλά τεκμηριωμένες βιολογικές συνθήκες με βιολογική λίπανση και βιολογική φυτοπροστασία.
- Έλεγχος αντοχής σε ορισμένα παράσιτα ή ασθένειες που υπόκεινται σε καθεστώς καραντίνας (π.χ. απαίτηση για θερμοκήπιο ασφαλείας ή θάλαμο ανάπτυξης).
- Σε περιπτώσεις υποχρεωτικής φυτοϋγειονομικής αγωγής (π.χ. φυτοκαραντίνα και ασθένειες) ή έκτακτων περιστατικών για τη διάσωση των γενετικών πόρων και του υλικού βελτίωσης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας βελτίωσης ή συντήρησης, μπορεί να χορηγηθεί μη βιολογική αγωγή με προσωρινή παρέκκλιση, ακολουθούμενη από περίοδο μετατροπής τουλάχιστον 3 ετών, προτού το υλικό βελτίωσης αυτό εγγραφεί ως βιολογικό.

Όλα τα στάδια επιλογής πρέπει να διεξάγονται υπό πιστοποιημένες βιολογικές συνθήκες για:

- Τουλάχιστον 5 έτη και τουλάχιστον 5 γενεές (από σπόρο σε σπόρο) στην περίπτωση ετήσιων καλλιεργειών που πολλαπλασιάζονται με σπόρους (π.χ. σιτάρι).
- Τουλάχιστον 3 έτη και τουλάχιστον 3 καλλιεργητικές περιόδους (από μόσχευμα σε μόσχευμα, εμβόλιο σε εμβόλιο ή άλλες μορφές αγενούς πολλαπλασιασμού) για φυτικά είδη καλλιεργειών που πολλαπλασιάζονται ετησίως (π.χ. πατάτα)
- Τουλάχιστον 8 έτη και τουλάχιστον 4 γενεές (από σπόρο σε σπόρο) στην περίπτωση διετών και πολυετών σποροπαραγόμενων ειδών καλλιεργειών (π.χ. καρότο)
- Τουλάχιστον 4 έτη για διετή, αγενώς πολλαπλασιαζόμενα είδη καλλιεργειών (π.χ. φράουλα).
- Τουλάχιστον 8 έτη για πολυετή, αγενώς πολλαπλασιαζόμενα είδη καλλιεργειών, συμπεριλαμβανομένων παρατηρήσεων καρποφορίας στην περίπτωση δενδρωδών ή πολυετών καλλιεργειών (π.χ. μήλο, σταφύλι).

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΠΛΗΡΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Προβλέπεται μεταβατική περίοδος 4 ετών (έως τον Δεκέμβριο του 2028) για την εφαρμογή των απαραίτητων αλλαγών στο τρέχον πρόγραμμα οργανικής βελτίωσης, ώστε να συμμορφώνεται πλήρως με τον παρόντα ορισμό, δηλαδή όλα τα στάδια να πραγματοποιούνται υπό πιστοποιημένες βιολογικές συνθήκες.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Οι ποικιλίες που δημιουργούνται μέσω οργανικής βελτίωσης φυτών, δηλαδή ΒΠ και ΒΕΥ, δεν πρέπει να καλύπτονται από περιορισμούς ευρεσιτεχνίας. Η κατοχύρωση με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ζωντανών οργανισμών, των μεταβολιτών τους, των αλληλουχιών γονιδίων, των χαρακτηριστικών ή των μεθόδων βελτίωσης πρέπει να αποκλείεται ρητά. Για τα είδη για τα οποία ισχύουν παρεκκλίσεις θα πρέπει να διασφαλίζεται η εξαίρεση των βελτιωτών και το προνόμιο των γεωργών.

Σε περίπτωση που μια Βιολογική Ποικιλία συμμορφώνεται με το πρότυπο πρωτόκολλο ΔΟΣ για συγκεκριμένα είδη και ποικιλίες —σύμφωνα με τις διαδικασίες εγγραφής που περιγράφονται στις εκτελεστικές οδηγίες (ΕΕ) 2022/1647 και 2022/1648, συμπεριλαμβανομένων των προσαρμοσμένων κριτηρίων ΔΟΣ και, κατά περίπτωση, των πρωτοκόλλων βιολογικής ΚΑΧ— ο βελτιωτής οργανικής βελτίωσης μπορεί να υποβάλλει αίτηση για Προστασία Φυτικών Ποικιλιών σε εθνικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο σύμφωνα με τον Κανονισμό του Συμβουλίου (ΚΣ) αριθ. 2100/94, της 27ης Ιουλίου 1994, σχετικά με τα Κοινοτικά Δικαιώματα Φυτικών Ποικιλιών.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η οργανική βελτίωση φυτών διαφέρει από άλλες μεθόδους βελτίωσης, καθώς όλες οι βελτιωτικές δραστηριότητες πραγματοποιούνται υπό πιστοποιημένες βιολογικές συνθήκες. Επιπλέον, αποκλείει ρητά τεχνικές που δεν συμμορφώνονται με τις αρχές της βιολογικής γεωργίας της IFOAM. Αυτή η προσέγγιση επιτρέπει την ανάπτυξη ποικιλιών που είναι κατάλληλες για τα συστήματα και τις αρχές της βιολογικής γεωργίας. Η υιοθέτηση ενός σαφούς και συνεπούς ορισμού – όπως αυτός που προτείνεται στο παρόν έγγραφο – είναι απαραίτητη για τη διάκριση μεταξύ των στρατηγικών βελτίωσης και τη διευκόλυνση της εφαρμογής των εκτελεστικών οδηγιών (ΕΕ) 2022/1647 και 2022/1648 σχετικά με την εγγραφή βιολογικών ποικιλιών κατάλληλων για βιολογική παραγωγή.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

2. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο (2018) Κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου.
3. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022) Εκτελεστική οδηγία (ΕΕ) 2022/1647 της Επιτροπής για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/90/ΕΚ όσον αφορά την παρέκκλιση για τις βιολογικές ποικιλίες γεωργικών φυτικών ειδών που είναι κατάλληλες για βιολογική παραγωγή.
4. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022) Εκτελεστική οδηγία (ΕΕ) 2022/1648 της Επιτροπής που τροποποιεί την οδηγία 2003/91/ΕΚ όσον αφορά την παρέκκλιση για τις βιολογικές ποικιλίες φυτικών ειδών που είναι κατάλληλες για βιολογική παραγωγή.
5. Eco-PB & LiveSeeding (2025) Ορισμός της οργανικής βελτίωσης φυτών και των βιολογικών ποικιλιών. ECO-PB πρόταση για νομικό ορισμό των ΒΠ_5 Μαρτίου 2025_v8_clean.docx
6. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021) Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2021/1189 της Επιτροπής που συμπληρώνει τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/848 όσον αφορά την παραγωγή και την εμπορία φυτικού πολλαπλασιαστικού υλικού βιολογικού ετερογενούς υλικού.
7. GEVES (2025) Κατάλογος κοινοποιημένων βιολογικών ετερογενών υλικών στην Ευρώπη, συμπληρωμένος με πληροφορίες των εταίρων του LiveSeeding. <https://www.seeds4organic.eu/rdb> [πρόσβαση στις 22.9.2025]. Η πληρότητα του καταλόγου δεν μπορεί να εγγυηθεί, καθώς η επίσημη ενοποίηση του καταλόγου BEY της ΕΕ δεν διαχειρίζεται από το GEVES, αλλά θα συμπεριληφθεί στη βάση δεδομένων αναζήτησης ποικιλιών του CPVO «Άλλα μητρώα (ZZZ)» και στην ευρωπαϊκή βάση δεδομένων βιολογικών σπόρων και φυτών <https://www.seeds4organic.eu/rdb> [πρόσβαση στις 22.9.2025]
8. Biobreeding (2025) Χαρτογράφηση των πρωτοβουλιών οργανικής βελτίωσης στην Ευρώπη. <https://www.biobreeding.org/breeding.html> [πρόσβαση στις 22.9.2025]
9. Εκτίμηση της BioSaat GmbH.
10. Bioverita (2023) Ποικιλίες δημητριακών, αραβοσίτου και ζωοτροφών. Κατάλογος της 6/04/2023. Ποικιλίες δημητριακών, αραβοσίτου και ζωοτροφών | bioverita – Bio von Anfang an! [πρόσβαση στις 22.9.2025]
11. Bioverita (2025) Ποικιλίες λαχανικών. Κατάλογος της 14/02/2025. Ποικιλίες λαχανικών | bioverita – Bio von Anfang an! [πρόσβαση στις 22.9.2025]
12. IFOAM – Organics International (2017). Έγγραφο θέσης σχετικά με τη συμβατότητα των τεχνικών βελτίωσης σε βιολογικά συστήματα. https://www.ifoam.bio/sites/default/files/2020-03/Breeding_position_paper_v01_web_0.pdf
13. Solfanelli, F., Ozturk, E., Dudinskaya, E.C., Mandolesi, S., Orsini, S., Messmer, M., Naspetti, S., Schaefer, F., Winter, E., Zanolli, R. (2022) Εκτίμηση της προσφοράς και της ζήτησης βιολογικών σπόρων στην Ευρώπη με τη χρήση δεδομένων έρευνας και τεχνικών ΜΙ. Sustainability 14, 10761. <https://doi.org/10.3390/su141710761>
14. Lammerts van Bueren, E.T., Jones, S.S., Tamm, L., Murphy, K.M., Myers, J.R., Leifert, C., Messmer, M.M. (2011) Η ανάγκη καλλιέργειας ποικιλιών κατάλληλων για βιολογική γεωργία, με παραδείγματα το σιτάρι, την ντομάτα και το μπρόκολο: Μια ανασκόπηση. NJAS – Wageningen Journal of Life Sciences 58(3–4), 193–205. <https://doi.org/10.1016/j.njas.2010.04.001>
15. Crespo-Herrera, L.A., Ortiz Rios, R.O. (2015) Βελτίωση φυτών για τη βιολογική γεωργία: κάτι καινούργιο; Γεωργία και επισιτιστική ασφάλεια 4,25. <https://doi.org/10.1186/s40066-015-0045-1>

16. LiveSeeding (2024) Η μεταρρύθμιση της ΕΕ σχετικά με τον κανονισμό για την εμπορία σπόρων από την οπτική γωνία των βιολογικών καλλιεργητών. Εναρμόνιση της επιστήμης και της πολιτικής για τη διασφάλιση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών. Συνοπτική παρουσίαση πολιτικής, Απρίλιος 2024 (προσαρμογή Σεπτέμβριος 2024). LS Policy Brief_April 2024_final

17. IFOAM – Organics International (2017). Position Paper on Compatibility of Breeding Techniques in Organic Systems. Op. Cit

18. Eco-PB & LiveSeeding (2025) Definition on organic breeding and organic varieties. Op. Cit.

ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Messmer, Monika; Wilbois, Klaus-Peter; Baier, Chris; Schäfer, Freya; Arncken, Christine; Drexler, Dora und Hildermann, Isabell (2015) Plant Breeding Techniques. 2η έκδοση. FiBL-Dossier. Ερευνητικό Ινστιτούτο Βιολογικής Γεωργίας (FiBL), CH-Frick. <https://orgprints.org/id/eprint/38138/>

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η παρούσα έκθεση αποτελεί μέρος μιας σειράς εκθέσεων που αποσκοπούν στην παροχή συστάσεων στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής με βάση τα αποτελέσματα τεχνικών και κοινωνικοοικονομικών ερευνών, οι οποίες έχουν υποβληθεί σε διαβούλευση μέσω των εταίρων του LiveSeeding, των μελών του ECO-PB και της ομάδας εμπειρογνομόνων του IFOAM Organics Europe Seed. Η παρούσα έκθεση δεν αντικατοπτρίζει απαραίτητα τις απόψεις κάθε εταίρου του έργου LiveSeeding.

Εκδότης: FiBL- Europe (επαφή: liveseeding@fibl.org)

Συγγραφείς: Monika Messmer (FiBL-CH), Caroline Formont (IFOAM OE), Freya Schäfer (FiBL-DE), Ilsa Philips (IFOAM OE), Gebhard Rossmann (BSAG), Abco de Buck (LBI), Carl Vollenweider (DFH), Frederic Rey (ITAB)

Σχεδιασμός: Anamarija Čorić

Σύνταξη: Mariano Iossa

Άδεια: CC BY-NC 4.0

Παραπομπή: Messmer, M., Formont, C., I. et al (2025). Definition of Organic Plant Breeding for registration of Organic Varieties suitable for organic production. LiveSeeding. [URL]

Ημερομηνία : 30 Σεπτεμβρίου, 2025

Ιστοσελίδα έργου: <https://liveseeding.eu/>

(επαφή: IPS Konzalting, info@ips-konzalting.hr)

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union, the Swiss State Secretariat for Education, Research and Innovation (SERI) and UK Research and Innovation (UKRI). Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or REA, nor SERI or UKRI.

UK Research
and Innovation